

PRZYSŁUŻYĆ SIĘ (34) *vb pf*

się (21), się (13).

inf przysłużyć się (21). ◇ *fut 2 sg* przysłużysz się (1). ◇ *praet 2 sg m -ś* przysłużył się (1). ◇ *3 pl m pers* przysłużyli się (1). ◇ *con 3 sg m by* się przysłużył (6). ◇ *3 pl m pers by* się przysłużyli (4).

Sł stp brak, Cn s.v. przysługuję się, Linde XVII (z Cn) – XVIII w.

Czyniąc coś dobrego lub pożytecznego, zyskać u kogoś zasługę, zasłużyć się komuś, czemuś; mereri *Modrz, Cn; gratiam gratificari* *Mącz [w tym: komu, czemu (31)] (34)* : Azałz nie wiefz żeś nágo przyiechał w gołpodę [tj. na świat] [...] A tu iedzyefz w kofzuli á wždyś lie przyśłużył/ á to iefzczę w zyłku małz czegoś dármo vzył. *RejWiz* 105; Słuchayże iáki to był przeltrách przyźdedł ná tego człowieká świętego [tj. św. Pawła] w tym zámieszaniu iego: owdzye myłl á fercze było co rychley doiechác á záfkczyć od bran onych ludzi wierne Páńfkie/ á przyśłużyć lie onym pánom duchownym *RejPos* 284v; [pan powinien] czeladkę nadobnie rośpráwić/ káždemu czego ma być pilen s powinności fwey poruczyć/ lálkáwie go náuczyć czemuby sam fproftác do końcá nie vmiał/ tedy káždy [...] z wiefłzą ochotą y z wiefłzą pilnością będzie lie ftárał/ áby lie onemu pánu náwřzem przyśłużył *RejZwierc* 106v; *CzechEp* 263; NIewiem iesli práwo iákie ma być vřtáwione przeciwko ludziom proźnującym á leniwym/ ktorziłię namniey nieřtáraią o to/ żeby lie ábo Rzeczypořpolitey/ ábo ludziom przysłużyli. *ModrzBaz* 83, 39v; Ty łłowá ich ieden pochlebca do Cefarzá onego/ chcąc mu fię przyśłużyć/ odniołł. *SkarŻyw* 130; Tegoż czáfł Stepán Woiewodá Wołofki/ Krolowi Iágełowi [...] przyfięgę vczynił. A iżby fię tym lepiej przyśłużył/ Tátarow ná Podole ciągnących poráził/ y Bráflawiá Zamku [...] dobył/ y oddał Krolowi. *StrykKron* 577; *SarnStat* 1225.

przysłużyć się czym (6): Abo wiem [...] iż do wielkich panow z gołemi rękami przychodzić fye niegodzi/ oczekawałam pogodnego czału/ fkoro fye iedno ty ksiáżki zgotowiły/ abych W.M. tym fńadniey nimi przywithác y przyśłużyć fye mogła. *HistAlHUNG* A2v; *GórnDworz* T5; Ale kto iuz zořtánie z wiernym fercem á z wierną myłłá tu iefzczę zá żywotá fwego w kroleřtwie świętym iego [...] to ma záfwdy pilniey ná pieczy mieć/ áby lie komu mogł przyśłużyć dobrodzyeftwem á miłofierdzyem fwoim. *RejPos* 315v; Komu dobrodzyeftwem/ dobrodzyeftwem: komu teź rádá/ więc rádá: komu pomocą/ więc pomocą: y czym kolwiek mogą/ y iáko mogą tymby lie rádzi dobrowolnie káždemu przyśłużyli. *RejZwierc* 100v; A wiedzác to o Wáłzéy K.M. że Wáłzá K.M. y od naniřłzych łług fwoich wřzyftko prziiemiefz/ ktoby lie iedno namnieyřzú rzeczą W.K.M. chciał przyśłużyć/ [...] Prořzę [...] ábyř W.K.M. z miłofciwą lálką té malé ksiáżeczki odemnie [przyjęła] *SiebRozmyśl* Av, A; [przyprowdzili mu niektorzy zołnierze iego bárzo nadobną Pánnę/ chcąc mu fię tym przyśłużyć *PlutBBud* N4 v; *ListyPol* I 1538/125].

Szereg: »zachować (się), (i, albo) przysłużyć się« [szyk zmienny] (2): Parere sibi gratiam apud aliquem, Záchowác fię/ Prziřłuzić fię komu. *Mącz* 278b, 149b; [A nie byłoby mi było nigdy nic tak trudnego, gdziebych był co wiedział, czem bych się był W(aszej) M(iłofci) mogł przysłużyć i zachowác, żebych to rad był wřzyftko uczynił. *ListyPol* I 1538/125].

Przen (1) :

Zwrot: »pilnie się przysłużyć« (1): Abowiem kto rokofszy w fwyh czáliech chce vzyć/ Muśi tym dwiemá pánom pilnie sie przyśłużyć. Bo więc przy tákieu spráwie pan Fálz á pan Zdrádá/ Chociay ták ftroná chodzą/ námnoży sie rádá. *RejWiz* 31v.

a. *W stosunku do Boga; placere PolAnt* (13) : W dobryć też był obyczay to Saul chciał dzyálác/ Gdy wzyął miáfto Sycelek/ ofiáry zápalác. Spráwił ołtarz ná gorze też ná chwałę iego/ Aby mu sie przyśłużył z wymyśtu fwoiego. *RejWiz* 182v, 187; *RejPos* 319v; Może też tu wspomnieć [...] ná ono vprzeyme wiernych Bożych ftározakonne nabożeńftwo/ ktorym sie popifáli/ kiedy mieśce y przybytek P. Bogu fwemu [...] chętlíwie gotowáli. Chciał sie tam káždy P. Bogu przyśłużyć iáko mogł *LatHar* 44.

przysłużyć się czym (6): Izali kwoli Bogu potrzebá wam fałz mowić? ábo dla niego zdradliwie co powiedác? Izaż sie mu tym przyśłużyć chcecie? *BibRadz Iob* 13/8; *RejPos* 39v; A gdyż to wśyftko iáwne iest złoczyńftwo niezbożne/ czynić tákowe ofiáry/ iáko oni mowią/ áby sie imi żywi y vmárli Bogu przyśłużyli *WujJudConf* 240v; *CzechRozm* 239; *SkarŻyw* 183; Co mozem obáczyć z fłow Pána Chriřtuřowych/ kiedy Fáryzeufzom ná oczy wyrzuca ono ich zbytnie prácowánie/ gdy kráżyli po ziemi/ po morzu/ chcąc wiele pogánow do nabożeńftwá żydowřkiego/ zgromádzić/ á tym sie Bogu przyśłużyć. *NiemObr* 13.

przysłużyć się w czym (1): Pállye [...] przed Wielkánocá/ tydzień/ po wśyftkim Chrzeřcijáńftwie/ w Kořciele Kátholickim/ przekládáią; chciałem y w tey rzeczy P.Bogu sie iákożkolwiek przyśłużyć/ á pilnym y gorącym chwalcom iego trochę pośłużyć. *LatHar* 682.

Szeregi: »przysłużyć się i łaskę zjednac« (1): Bo ondzie mogł sie ieden zábijánim drugich BOgu przyśłużyć y láfkę łobie ziednác: iáko o Fineeřie czytamy *CzechRozm* 239.

»przysłużyć się i zachowác (się)« [*szyk 1:1*] (2): Był záwždy řpokoynego y beřpiecznego řumnienia: á ogień on miłości y duch Chryřtuřow ták ferce iego palił/ iřz sie káždemu záchowác y przyśłużyć chciał. *SkarŻyw* 317; *NiemObr* 113.

b. *O zwierzętach [czym]* (3) : Tákte y Sokoł y káždy pthak/ gdy gi nadobnie vgłáfczecz [..] iuż zá tobá lata od řthawku do řthawku/ iuż kráży/ biega/ řzuka czymćiby sie przyśłużył *RejZwierc* 97, 97.

Zwrot: »z ochotá sie przysłużyć« (1): Tákte każ nákrmić chárthá przy łobie [...]/ vřrzyřz z iáká ochotá będzie řkakał około ciebie/ y cokolwiek im pořczuieřz bárzoby rad vgonił/ y káždá rzeczą z ochotá radćiby sie przyśłużył. *RejZwierc* 97.

Formacje współrdzenne cf SŁUŻYĆ.